निद्रयाक्रांतः संवीतोव्याप्तश्चेत्यर्थः ॥ नविबुद्धवान् ॥ तन्नतिं तद्वचनंचेत्यर्थः ॥ यतोमदनेन मोहितोमदमत्तश्च बभूवासीत् ॥ ३८ ॥ ततः अंगदस्य सुग्रीवसमीपगमनानंतरं ॥ वानराणां भयक्रोधादिजःशब्दसमूहःकिलकिला ॥ तं लक्ष्मणं ॥ ३९ ॥ ते लक्ष्मणं दृष्ट्वा महौघनिभं तच्छब्दसदृशशब्दं वज्रादिसदृशशब्दंच समं सहसिंहनादं चक्रुः ॥ सुग्रीवोद्बोधनायेतिशेषः ॥ ४० ॥ ४१ ॥ अथेति ॥ वानरशब्देन प्रबुद्धस्य वानरेंद्रस्य सुग्रीवस्य समीपमंगदवचःश्रुत्वा तेनांगदेनैवसह मंत्रिणौ वानरेंद्रस्य

सनिद्राक्रांतसंवीतोवानरोनविबुद्धवान् ॥ बभूवमदमत्तश्चमदनेनचमोहितः ॥ ३८ ॥ ततःकिलकिलांचक्रुर्लक्ष्मणंप्रेक्ष्यवानराः ॥ प्रसादयंतस्तंक्रुद्धंभयमोहितचेतसः ॥ ३९ ॥ तेमहौघनिभंदृष्ट्वावज्राशनिसमस्वनं ॥ सिंहनादंसमंचक्रुर्लक्ष्मणस्यसमीपतः ॥ ॥ ४० ॥ तेनशब्देनमहताप्रत्यबुध्यतवानरः ॥ मदविह्वलताम्राक्षोव्याकुलःस्रग्विभूषणः ॥ ४१ ॥ अथांगदवचःश्रुत्वातेनैवचसमागतौ ॥ मंत्रिणौवानरेंद्रस्यसंमतौदारदर्शनौ ॥ ४२ ॥ यक्षश्चैवप्रभावश्चमंत्रिणावर्थधर्मयोः ॥ वक्तुमुच्चावचंप्राप्तंलक्ष्मणंतौशशंसतुः ॥ ४३ ॥ प्रसादयित्वासुग्रीवंवचनैःसार्थनिश्चितैः ॥ आसीनंपर्युपासीनौयथाशक्रंमरुत्पतिं ॥ ४४ ॥ सत्यसंधौमहाभागौभ्रातरौरामलक्ष्मणौ ॥ मनुष्यभावंसंप्राप्तौराज्यार्हौराज्यदायिनौ ॥ ४५ ॥ तयोरेकोधनुष्पाणिर्द्वारितिष्ठतिलक्ष्मणः ॥ यस्यभीताःप्रवेपंतोनादान्मुंचंतिवानराः ॥ ४६ ॥ सएषराघवभ्रातालक्ष्मणोवाक्यसारथिः ॥ व्यवसायरथःप्राप्तस्तस्यरामस्यशासनात् ॥ ४७ ॥

समीपमागतौ सम्मतौच तावुदारदर्शनौच संमतोदारदर्शनौ ॥ ४२ ॥ कौ तौ तत्राह यक्षइत्यादि ॥ अर्थधर्मयोर्विषये उच्चावचं स्वराज्ञे वक्तुं प्राप्तं लक्ष्मणं शशंसतुः ॥ ४३ ॥ सार्थनिश्चितैः अर्थनिश्चयसहितैर्वचनैः प्रसादयित्वा शशंसतुरित्यन्वयः ॥ ४४ ॥ राज्यार्हौ त्रिलोकीराज्यार्हौ राज्यदायिनौ ॥ तवेतिशेषः ॥ मनुष्यभावंप्राप्तावित्यनेन वस्तुतोनमनुष्यावितिसूचितं ॥ ४५ ॥ यस्यभीताः यस्माद्भीताः ॥ ४६ ॥ वाक्यं रामवाक्यं सारथिर्यस्य व्यवसायः कर्तव्यार्थनिश्चयः सरथोयस्य ॥ ४७ ॥